

NIZOZEMSKI KULTURNI FILOZOF

Rob Riemen: Europski identitet je u opasnosti, a intelektualci su iskorijenjeni

Autor: I.Č./HINA

Rob Riemen

Izvor: Cropix / Autor: Dragan Matic / CROPIX

Književna manifestacija Zagreb Book Festival (ZBF) ugostit će sljedeći tjedan u Zagrebu nizozemskog kulturalnog filozofa i esejista Roba Riemen, osnivača Nexusa, instituta koji okuplja istaknute svjetske intelektualce oko temeljnih pitanja suvremenosti sadržanih u misiji očuvanja europskog identiteta temeljenog na vrijednostima humanizma.

U današnjem svijetu jednostrane usmjerenosti na znanost, tehnologiju i komercijalne vrijednosti, osnovna je misao vodilja toga istaknutog europskog intelektualca da je život puno više od pukog ekonomskog pitanja, te je kao takav neodvojiv od ljudskog dostojanstva, a pravi identitet ne gradi se na uskim, nacionalnim vrijednostima, već na životnom dostojanstvu, prihvaćanju, istinoljubivosti.

Upravo se na tim idejama, sazdanim na učenjima mislilaca kao što su Thomas Mann, Sokrat i Spinoza, kako je Riemen rekao u razgovoru za Hinu, razvio **Institut Nexus**.

'Misija Instituta je u održavanju tradicije europskog humanizma, ideje Europe kao idealne 'žive' civilizacije. Jedan od ključnih elemenata te tradicije jest da se smisao života ne nalazi u tome da svatko od nas 'bude ono što jest', već da nastojimo 'postati ono što jesmo': što znači, da živimo svoj život dostojanstveno, istinoljubivo i pravedno, stvarajući ljepotu', rekao je Riemen.

Kroz publikacije knjiga, tečajeve, predavanja, simpozije i konferencije, na kojima okuplja više od tisuću svjetskih poznatih intelektualaca, umjetnika, znanstvenika, diplomata i političara, institut se zalaže za obnovu europskih duhovnih vrijednosti i formiranje šireg europskog identiteta kao ključa solidarnosti, ali i europske budućnosti i stabilnosti temeljenih na tradiciji humanizma.

'Ideja je, između ostalog, proizašla iz mojeg prijateljstva s jednim starijim židovskim nakladnikom, čudom preživjelim iz Holokausta, koji je nakon rata shvatio da je njegova životna misija, ali i njegova moralna obveza, održavati ono što su Hitler, ali i svi oblici totalitarizama, pokušali uništiti: europsku kulturu i njezine duhovne vrijednosti', napomenuo je Riemen.

Kao nezavisna organizacija čija je misija održavati živom ideju koja je u suprotnosti s prevladavajućim tendencijama našega doba, institut se suočava s brojnim preprekama, no Riemen ističe kako vjeruje da, u svojoj 26. godini djelovanja, i sa zadivljujućom međunarodnom reputacijom, institut pred sobom ima još puno desetljeća rada.

'Siguran sam u to, osobito s obzirom na to da sve više ljudi počinje uviđati da im postojeći obrazovni sustavi nemaju puno za ponuditi', rekao je.

Umjetnost je ogledalo duše

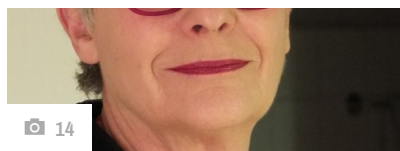
Rob Riemen (1962.) nije nepoznat hrvatskoj javnosti: u Hrvatskoj je već bio tri puta, a na hrvatskom su mu objavljeni eseji 'Plemstvo duha – zaboravljeni ideal', 'Vječiti povratak fašizma', 'Povratak Europe. Njene suze, djela i snovi', te 'Škola života', sve u izdanju nakladnika Tim press.

Govoreći o ishodištima svojih interesa, Riemen ističe da je to, 'Povijest, naravno, povijest!', jer "ne moramo ići predaleko u prošlost, osobito u povijesti Balkana, da bismo vidjeli koliko je krhka svaka demokratska civilizacija; koliko je lako autokratima, demagozima i fašistima nametnuti se korištenjem propagande i laži".

Jedina prava zaštita, jedino jamstvo slobode duhovne su vrijednosti kao što su istina, pravda, ljepota, suosjećanje i ljubav. 'Jedino nas one mogu istinski osloboditi i izvući iz nas ono najbolje u ljudskoj prirodi i prevladati najniže porive – agresiju, okrutnost, mržnju', pojasnio je.

Jedna od temeljnih misli vodilja toga suvremenog mislioca jest da je 'umjetnost ogledalo duše', jer 'brojke, statistike, tehnologija, znanost, nisu u stanju uloviti srž ljudskosti, koja se očituje u snovima, nadama, traumama, povijesti i ideji budućnosti – to može jedino umjetnost!'.

INTERVJU: ERICA FISCHER

'Fašizam danas ponovno vreba iza ugla, ne smijemo demokraciju uzimati zdravo za gotovo'

KNJIŽEVNOST U MUO

Zagreb Book Festival najavio odličnu listu gostiju

ZAGREB BOOK FESTIVAL

David Park: Pisac ima odgovornost samo prema svojoj mašti

Njegova je misija očuvanje europskog identiteta, koji je, smatra, već neko vrijeme u opasnosti, no u tom je smislu, po njemu, imanentna opasnost i sama ideja Europske unije.

'Očito je da je europski identitet u opasnosti – no već je to bio i daleko prije primjerice Brexita, Grčke ili Turske. U stvari, Europska unija kao takva predstavlja egzistencijalnu opasnost za europski identitet, jer je riječ o organizaciji lišenoj duhovnog identiteta. EU nije ništa doli organizacija fokusirana na gospodarske interese i (ponekad!) političke vrijednosti. Na neki su način, Brexit i Grčka i Turska odgovor na to odsustvo europskog identiteta', kazao je.

'A što to znači biti Europljaninom?' Odgovor na to pitanje naći ćete ukoliko pročitate moju knjigu **'Povratak Europe. Njezine suze, djela i snovi'**, u kojoj iznosim vlastitu priču o potrazi za time što znači biti Europljanin', dodao je Riemen.

Njegova poruka da treba biti Europljanin u suprotnosti je s nacionalističkim tendencijama koje preplavljaju tu istu Europu, a koje zagovaraju stavljanje nacionalnih identiteta ispred onog zajedničkog, europskog.

'Kvaka je, naravno, u tome da europski identitet po definiciji nadilazi nacionalne identitete! Upravo zbog toga je europski identitet ugrađen u europske humanističke tradicije', rekao je Riemen.

'Prisjetite se samo one famozne epizode na kraju Mozartove 'Čarobne frule' kada Tamino ulazi u masonsku ložu gdje jedan od njih kaže: 'Gledajte, on je princ', a drugi ga ispravlja: 'On je više od toga, on je ljudsko biće!'. U tim dvjema pozicijama nalazi se bit europskog identiteta', istaknuo je.

Intelektualci su iskorijenjeni

Riemen u intervjuima često naglašava važnu ulogu književnosti koja se, smatra, ne mijenja s razvojem novih tehnologija, jer 'tehnologije su u osnovi besmislene i bezglasne jer ne nadilaze ulogu pukog pomagala, dok za književnost vrijedi obrnuto".

O ulozi intelektualaca u suvremenim društvima teško je govoriti, ističe Riemen, jer dio suvremenog 'uha vremena', tzv. zeitgeista, jest da danas više jedva da i postoje intelektualci: "Puno je akademika, novinara, analitičara – no biti intelektualac nešto je posve drugo", kaže.

Za nekoliko dana po četvrti će put posjetiti Zagreb, kojemu se, kako kaže, rado vraća: 'Od kad sam pročitao knjigu **'Crno janje i sivi sokol'** Rebecce West, s jedne sam strane apsolutno zadivljen bogatom poviješću Hrvatske i Zagreba kao istinski europskoga mjesta, dok istodobno, knjiga, zemlja i grad, služe kao podsjetnik na europsku tragediju samouništenja'.

Festival se ove godine održava od **22. do 28 svibnja u Muzeju za umjetnost i obrt**, s fokusom na austrijsku književnost i kulturu i središnjom **temom 'fragilnost'**. Riemen će na festivalu, među ostalim, sudjelovati na tribini pod naslovom "Kada dolazi diktator?" posvećenoj razgovoru o fragilnostima društvenih sustava, na kojoj će biti riječi o suočavanju s pojavom modernih verzija potencijalnih diktatora, povratkom nacionalizma i fašizma te odbacivanja europskog identiteta čiji se ključ nalazi u solidarnosti i jednakosti.

'Na pitanje koji je moj stav o tome, dat ću vam kratak odgovor: Politički diktatori su oni koji 'vladaju po pravilima zakona' ... što vrijedi za Vladimira Putina, Viktora Orbana, Roberta Mugabea, Abdel Fataha Al Sisija, i što je ono ka čemu stremi Donald Trump. Svoja stajališta o tome sačuvat ću za tribinu, stoga obavezno budite tamo!'", poručio je.

Riemen je jedan od dvanaest renomiranih inozemnih gostiju trećeg izdanja ZBF-a, gdje će također održati i predavanje **'Razaranje kulture čitanja – zločin stoljeća'**.

književnost

zagreb book festival

što čitati

rob reiman